

LEERLIJN	
Titel	Thematische Leerlijn Fotografie en Muziek De thema's sluiten o.a. aan bij de Da Vinci methode.
Ontwikkeld door	

ALGEMEEN	
Titel activiteit	Monumentaal
Groep	Groep 6
Soort activiteit	Fotografieles / met de focus op de begrippen 'camerastandpunt', 'compositie' en 'beeldmanipulatie'
Plaats	School
Rolverdeling	De leerkracht geeft deze les
Duur	120 minuten
Leergebied	Kunstzinnige oriëntatie
Discipline	Fotografie / digitale media
Thema	Grieken en Romeinen / vertaald in 'Monumentaal'
Omschrijving van de activiteit	In deze les bekijken de kinderen een presentatie over architectuur in de Griekse/ Romeinse oudheid en nu. Ze ontdekken hoe kaders en camerastandpunten in de fotografie gebruikt worden. De kinderen onderzoeken hoe ze gewone objecten monumentaal op de foto kunnen zetten. Ze fotograferen vormen en voorwerpen uit hun omgeving die aan architectuur doen denken en waarbij ze rekening houden met kader en camerastandpunt. Ze bespreken het eigen werk en dat van hun groepsgenoten.
Plaats in de reeks	Dit is een fotografieles die past bij het thema 'Grieken en Romeinen'. Bij dit thema is ook een muziekles beschikbaar.
Mogelijkheden	Verzamel de resultaten van het werk van de leerlingen. Maak een expositie of een (digitaal) fotoboek na afloop van de les(sen).
Leeropbrengst	<p>SLO kerndoelen 54 / 55 / 56</p> <ul style="list-style-type: none"> - De kinderen kunnen beelden gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren. - De kinderen gebruiken camerastandpunten om voorwerpen monumentaal te plaatsen in het foto vlak. De kinderen passen opbouw, ordening, evenwicht en betekenis toe. - De kinderen kunnen voorwerpen uit hun omgeving monumentaal op digitale foto's vastleggen. - De kinderen kunnen reflecteren op het eigen werk en dat van hun groepsgenoten. - De kinderen bespreken het eigen werk in relatie tot architectuur uit de Griekse en Romeinse oudheid. - De kinderen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed. - De kinderen relateren architectuur vanuit de Griekse en Romeinse oudheid aan vormen in hun eigen omgeving.

UITVOERING	LES
Tijdspad	<p>Totaal: min. 120 minuten Oriënteren: 30 minuten Onderzoek: 25 minuten Opdracht: 45 minuten Reflectie: 20 minuten</p> <p>Dit tijdspad kunt u naar eigen inzicht aanpassen of verlengen.</p>
Vorbereiding	<p>Bereid van de voren voor: Onderzoek of het mogelijk is om het onderzoek en de opdracht buiten of door de school heen uit te voeren. Indien dit niet mogelijk is kan de opdracht in de klas uitgevoerd worden.</p> <p>Bestudeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De lesactiviteiten • 'Monumentaal PO6 (presentatie)' <p>Bestudeer en print per 3 kinderen de volgende bijlage:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Monumentaal PO6 (bijlage) <p>Zet de volgende technische materialen klaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Digibord • Fotocamera's of iPads/ tablets voor het maken van foto's* • Kabel om de foto's over te zetten naar de computer <p>Tip: Voeg eventueel eigen afbeeldingen en video/muziekfragmenten toe die aansluiten bij het onderwerp en de interesses van de kinderen.</p> <p>* Zorg voor voldoende fotocamera's/ iPads/ tablets. De kinderen kunnen per groepje van 3 werken met 1 apparaat of rouleren indien er minder apparatuur beschikbaar is.</p>
Oriënteren	<p><u>Start met een gesprek</u> over het thema 'Grieken en Romeinen'. Laat de kinderen vervolgens eigen ideeën formuleren en associëren op het onderwerp 'Monumentaal'.</p> <p><u>Start de presentatie:</u> 'Monumentaal PO6 (presentatie)'.</p> <p>Toon afbeelding 1. Stel vragen als:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zie je hier? - Uit welke tijd/ cultuur zou dit komen? - Wat valt er op? - Welke vormen zie je? - Waar zouden deze gebouwen voor zijn? Waarom denk je dat? - Welke gebouwen van nu ken je die op deze gebouwen lijken? <p>Ter informatie: Je ziet hier allemaal architectuur uit de tijd van de oude Grieken en Romeinen. Belangrijk voor die tijd waren de boogconstructies. De Romeinen ontdekten dat je heel sterk en groot kon bouwen als je een boog gebruikte. Ook zag je veel pilaren in die tijd, vaak ligt er een dwarsbalk over de pilaren en zijn de pilaren aan de bovenkant versiert.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Linksboven: Een oude Romeinse tempel met grote pilaren en een trap aan de voorkant.

- Rechtsboven: Een aquaduct, deze zijn makkelijk te herkennen aan de brug-achtige vorm met bogen naast en boven elkaar. Vroeger waren er nog geen waterleidingen, aquaducten werden gebruikt om water van de ene plek naar de andere plek te laten stromen.
- Linksonder: Het Colosseum in Rome, dit was het grootste amfitheater van het Romeinse rijk. Een amfitheater is een ovaal open gebouw uit de Romeinse oudheid dat gebruikt werd voor gladiatoren gevechten, jachtpartijen en gevechten met wilde dieren.
- Rechtsonder: Een voorbeeld van hoe een amfitheater er van binnen uit zag. Vaak een half ronde tribune van steen, waarbij de mensen op de verschillende verdiepingen konden zitten om naar het schouwspel beneden te kijken.

Toon afbeelding 2.

Stel vragen als:

- Wat valt je op?
- Welke vormen zie je?
- Vanuit welke hoek is dit gefotografeerd?
- Wat is het effect hiervan?

Ter informatie:

Je ziet hier heel goed de boogconstructies, de pilaren met de dwarsbalken en de versieringen aan de bovenkant van de pilaren. Ook zie je dat het gebouw uit verschillende lagen bestaat. Deze foto is van onderaf gemaakt, hierdoor ziet het gebouw er heel erg indrukwekkend uit. Als een gebouw heel groot en indrukwekkend is noemen ze dat ook wel een monumentaal.

Toon afbeelding 3.

Stel vragen als:

- Wat is hier gefotografeerd?
- Is het groot of klein? Waarom denk je dat?
- Vanuit welke hoek is dit gefotografeerd?
- Wie weet hoe het heet als je van onderaf fotografeert?
- Lijkt de paddestoel ook monumentaal op deze foto? Waarom vind je dat?

Ter informatie:

Deze paddestoel is in het echt maar heel klein, dat kun je zien aan het herfstblad wat er naast ligt, maar omdat de foto van onderaf gemaakt is lijkt het een enorme paddestoel. De foto is gemaakt op de manier waarop een kikker de wereld ziet, dus van heel laag bij de grond, daarom wordt dit ook wel het kikvorsperspectief genoemd. Je kunt de paddestoel ook wel monumentaal noemen, omdat hij er op de foto heel groot en indrukwekkend uitzien.

Toon afbeelding 4.

Stel vragen als:

- Wat zie je hier?
- Wat zou het kunnen zijn?
- Waar lijkt het op? Hoe komt dat?
- Wat zie je van de omgeving van het paaltje?

	<p>Toon afbeelding 5. Ter informatie: Je ziet hier een paaltje wat bijna wel op een vuurtoren lijkt. Dat komt door de rood witte strepen en doordat hij heel groot lijkt omdat hij van onderaf is gefotografeerd. Op de foto's zie je bijna niets van de omgeving, alleen wat groen en en de lucht.</p> <p>Toon afbeelding 6. Stel vragen als:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zie je hier? - Aan wat uit de Griekse en Romeinse architectuur doet dit je denken? Waardoor komt dat? - Wat zie je van de omgeving? - Hoe zou je deze foto het beste kunnen maken? <p>Toon afbeelding 7. Ter informatie: Je ziet hier een stukje van een muur gemaakt van stenen. Ook hier zie je bijna niks van de omgeving wat kan verklappen hoe groot het in het echt is. Doordat de stenen een beetje op een trap lijken lijkt het wel op de oude amfiteaters uit het Romeinse rijk. Om deze foto te maken moet je heel dicht bij de grond zijn, degene die de foto heeft gemaakt lag misschien wel met zijn buik op de grond om de foto te maken.</p>
Onderzoek	<p><u>Griekse en Romeinse vormen zoektocht:</u> Vertel: Per groepje van ongeveer 3 kinderen krijgen jullie een blad met voorbeelden van Griekse en Romeinse architectuur (bijlage: 'Monumentaal PO6 (bijlage)'). Bestudeer dit blad samen en kijk welke vormen je herkent en veel terugkomen. Als je samen het blad hebt bestudeerd gaan jullie op zoek naar vormen die je in je omgeving ziet er op lijken. Het hoeven dus niet dingen die op de hele gebouwen lijken te zijn maar op belangrijke vormen die je herkent in de Griekse en Romeinse architectuur.</p> <p>Bekijk de dingen om je heen van onderaf om te kijken of je het straks ook op een monumentale manier op de foto kunt zetten. Je kunt van je handen een kijk raampje maken door de wijsvinger van je ene hand tegen de duim van je andere hand te zetten. Zo maken je duimen en wijsvingers een vierkantje. Als je door dat vierkantje kijkt kun je vast kijken wat er in beeld komt als je straks een foto gaat maken.</p> <p>Het mooiste is om dit onderzoek buiten of door de school heen uit te voeren. Indien dit niet mogelijk is kan de opdracht in de klas uitgevoerd worden.</p> <p>Optioneel <u>Beeld onderzoek:</u> Laat de kinderen op internet en in boeken afbeeldingen zoeken van Griekse en Romeinse architectuur. Bespreek samen wat de overeenkomsten en de kernmerken zijn. Stel daarbij vragen als:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke vormen komen steeds terug? - Waar doen de vormen je aan denken? - Ken je gebouwen of voorwerpen die hieraan doen denken?

Opdracht	<p>Geef <u>een instructie</u> over het bedienen van de camera:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vertel met welke ‘knop’ je de foto maakt. • Laat zien waar je de foto op de camera bekijkt. • Leg uit hoe je werkt met het kader op de camera. Staat alles wat je op de foto wilt in beeld? Door de camera dichterbij te houden of een stapje achteruit te doen kun je andere dingen in beeld brengen. • Gebruik het begrip compositie. Laat de kinderen nadenken over de plaatsing van wat ze gaan fotograferen • Besteed aandacht aan scherp stellen. Beweging en donkere ruimtes kunnen zorgen voor onscherpe foto’s. • Leg uit dat je licht nodig hebt om te fotograferen. Hoe meer licht er is hoe meer scherper je foto wordt. Tegenlicht zorgt voor donkere silhouetten. • Benadruk het gebruik van verschillende camerastandpunten. Je kunt een foto van boven, onder, dichtbij of veraf maken. <p>Tip: Gebruik zo min mogelijk de zoomfunctie. De kwaliteit van de foto gaat achteruit.</p> <p>De kinderen kunnen per groepje van 3 werken met 1 apparaat of kunnen rouleren indien er minder apparatuur beschikbaar is.</p> <p>Het mooiste is om de opdracht buiten of door de school heen uit te voeren. Indien dit niet mogelijk is kan de opdracht in de klas uitgevoerd worden.</p> <p>Als jullie klaar zijn met jullie onderzoek mogen jullie foto’s gaan maken van de dingen die jullie hebben gevonden die je aan Griekse en Romeinse architectuur doen denken. Je mag ook dingen bij elkaar zetten als je daardoor de foto beter kunt maken.</p> <p>Zorg er bij het maken van de foto voor dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Je niet inzoomt of flitst. • Je de foto goed van onderaf maakt. • Je goed oplet wat je van de omgeving op de foto zet en wat niet. • Iedereen een keer aan de beurt komt om een foto te maken. • Maak niet meer dan 6 foto’s. <p>Als jullie klaar zijn mogen jullie de beste 2 foto’s uit de gemaakte foto’s van je groepje kiezen.</p> <p>Neem ruim voor het einde van de opdracht tijd om de foto’s naar de computer over te zetten. Laad de gekozen foto’s via een kabel naar de computer zodat ze op het Digibord te bekijken zijn.</p>
Reflectie	<p>Toon de resultaten op het Digibord en bespreek zowel het proces als de inhoud van deze les. Stel bijvoorbeeld de volgende vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe heb je deze foto gemaakt? Waarom hebben jullie hiervoor gekozen? - Wat heb je geleerd over hoe je iets monumentaal kunt fotograferen? Wat bedoelen we daarmee? - Hoe heet het cameraperspectief als je iets van onderaf fotografeert? - Wat heb je geleerd over het maken van een foto?
Reflectie op het thema	<p>Waar kun je nog meer foto’s van maken als je denkt aan het thema ‘Grieken en Romeinen’?</p> <p>Thuis kunnen/mogen de leerlingen hier ook mee aan de slag.</p>

